

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 5, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 631:368.914.2

Н. В. Бугас,
к. е. н, доцент кафедри фінансів Міжнародного науково-технічного університету імені академіка Юрія Бугая, м. Київ
К. В. Палькевич,
студентка Міжнародного науково-технічного університету імені академіка Юрія Бугая, м. Київ

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

N. Bugas,
k. e. n, assistant professor of finance but of the International Science and Technical University named after academician Yuriya Bugaya, Kiev
K. Palkevich,
student International Science and Technical University named after academician Yuriya Bugaya, Kiev

THE MAIN FUNCTIONS AND TASKS PENSION FUND AND ENSURE THE FINANCIAL SYSTEM OF UKRAINE

У статті розглянуто функції та завдання діяльності Пенсійного фонду як основного елементу державного фінансового механізму щодо забезпечення соціального захисту громадян. Розкрито сутність управлінської та організаційної структури Пенсійного фонду, окреслено напрями розвитку системи пенсійного забезпечення в Україні.

Considered in the article s functions and tasks of the Pension Fund as a key part of the state financial mechanism to ensure social protection of citizens. The essence of management and organizational structure of the Pension Fund, the possible ways of development of pension system in Ukraine.

В статье рассмотрены функции и задачи деятельности Пенсионного фонда как основного элемента государственного финансового механизма обеспечения социальной защиты граждан. Раскрыта сущность управленческой и организационной структуры Пенсионного фонда, намечены возможные пути развития пенсионного обеспечения в Украине.

Ключові слова: пенсійне страхування, соціальний захист, державний бюджет, фінансове планування.

Ключевые слова: пенсионное страхование, социальная защита, государственный бюджет, финансовое планирование.

Keywords: pension insurance, social security, state budget, financial planning.

Постановка проблеми. На сучасному етапі економічного розвитку України основним гарантом соціального захисту громадян, які втратили працездатність, є система державного пенсійного забезпечення, зокрема державний фінансовий орган – Пенсійний фонд. Демократизація суспільства в умовах ринкової економіки, глобалізація процесів інформаційного, інноваційного, соціально-економічного розвитку вимагають адаптивного, гнучкого планування розподілу державних фінансових ресурсів. Отже, чітке визначення та усвідомлення функцій та завдань діяльності Пенсійного фонду як елементу державної фінансової системи, набуває *особливої актуальності* в період її структурних перебудов й розуміння шляхів подальшого розвитку пенсійного забезпечення в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду економічно розвинутих країн світу та його адаптуванням в умовах України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам, пов'язаним із плануванням, формуванням, розподілом державних фінансових ресурсів, зокрема функціям і завданням пенсійного забезпечення приділили досить значну увагу вітчизняні дослідники. В.Д. Базидевич концентрував увагу на місці та ролі державного пенсійного забезпечення у державній фінансовій системі [6]. Шляхи розвитку недержавного пенсійного забезпечення в умовах України з урахуванням зарубіжного досвіду досліджувалися Лондар С.Л., Науменковою С.В. та ін. [7, 8]. За період існування України як незалежної держави розроблена досить ґрунтовна законодавча база щодо регулювання питань пенсійного забезпечення [1-4]. Проте, система пенсійного забезпечення потребує постійного вдосконалення, перегляду своїх функцій та завдань.

Постановка завдання. Визначення напрямів розвитку пенсійного забезпечення в Україні з урахуванням функцій та завдань пенсійного забезпечення в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Пенсійний фонд України є центральним органом виконавчої влади, що здійснює управління фінансами пенсійного забезпечення, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Пенсійний фонд України у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України та Положенням про Пенсійний фонд України. Пенсійний фонд України узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавства і в установленому порядку вносить їх на розгляд Президентів України та Кабінету Міністрів України. У межах своїх повноважень Пенсійний фонд України організовує виконання актів законодавства та здійснює систематичний контроль за їх реалізацією.

Основними завданнями Пенсійного фонду України є: участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері пенсійного забезпечення та соціального страхування; забезпечення збирання та акумулювання коштів, призначених для пенсійного забезпечення, повного і своєчасного фінансування витрат на виплату пенсій та інших соціальних виплат, що здійснюються з коштів Пенсійного фонду України; ефективне використання коштів Пенсійного фонду України, здійснення в межах своєї компетенції контрольних функцій, удосконалення методів фінансового планування, звітності та системи контролю за витрачанням коштів Пенсійного фонду України.

Бюджет Пенсійного фонду України формується за рахунок: збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, що сплачується підприємствами, установами, організаціями та фізичними особами в порядку, визначеному законодавством; коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів; коштів, що надходять за регресними вимогами; добровільних внесків підприємств, установ, організацій та громадян; сум пені, фінансових санкцій, штрафів, передбачених за порушення порядку сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування; банківських кредитів; інших не заборонених законодавством надходжень. Бюджет Пенсійного фонду України щороку затверджується Кабінетом Міністрів України.

Кошти Пенсійного фонду України спрямовуються на: фінансування виплати державних пенсій та інших соціальних виплат, які згідно із законодавством

- капіталізація коштів пенсійного фонду України, а також залучення до нього добровільних внесків (у тому числі валютних цінностей) фізичних і юридичних осіб;

- контроль за участю податкових органів за своєчасним і повним надходженням у Пенсійний фонд страхових внесків, а також за правильною і раціональною витратою його коштів; міждержавне і міжнародне співробітництво України із питань, що стосуються до компетенції Пенсійного фонду України, участь у розробці і реалізації у встановленому законом порядку міждержавних і міжнародних договорів і угод із питань пенсій та допомог (рис. 2).

Кошти Пенсійного фонду зберігаються на окремих поточних рахунках і субрахунках в установах банків, використовуються винятково по призначенню і вилученню не підлягають. Перерахування коштів на пенсійне забезпечення перераховуються безпосередньо через відділення зв'язку чи ощадні банки, де й одержують свої пенсії пенсіонери. Проте, стабільність Пенсійного фонду увесь час перебуває під загрозою. Значне число підприємств, установ, організацій і громадян-підприємців ухиляється від сплати страхових внесків. Це приводить до перевищення витрат фонду над доходами і вимагає дотацій з державного бюджету і залучення банківських кредитів.

Рис. 2. Завдання та функції Пенсійного фонду України

Однак в умовах ринкової існування тільки державної системи пенсійного забезпечення є недостатнім, що доводить досвід економічно розвинутих країн. Недержавне пенсійне забезпечення законодавчо вважається третім рівнем національної пенсійної системи, який повинен надати можливість громадянам здійснювати добровільні накопичення на старість. Воно дає змогу додатково залучати кошти в національну економіку, а також розвивати вітчизняний фінансовий ринок. Роль недержавного пенсійного забезпечення зростає, особливо в нинішніх умовах, коли солідарна пенсійна система фактично одна забезпечує пенсійні виплати громадянам пенсійного віку і вже не в змозі витримувати зростаюче фінансове навантаження на неї. Другий рівень національної пенсійної системи ще не запроваджений і тому заміщення пенсіонерам рівня їхньої заробітної плати відбувається тільки за рахунок першого і третього рівнів.

Третій рівень в нашій країні розвинутий не достатньо і віддачі для пенсіонерів ще не почав давати. У багатьох країнах світу частка приватних пенсійних виплат висока і суттєво впливає на загальний розмір пенсій громадян пенсійного віку. У Австралії, Аргентині, Данії, Швейцарії, Великобританії недержавне пенсійне забезпечення дає внесок у склад пенсії своїх громадян близько 50% і більше. Це свідчить про те, що ця складова пенсійної системи відіграє важливу роль у соціальному захисті громадян похилого віку і в значній мірі фінансово розвантажує систему державного пенсійного страхування в цих країнах [7].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, враховуючи сучасну ситуацію у сфері недержавного пенсійного забезпечення, невисокий рівень довіри населення до третього рівня пенсійної системи, більшість фахівців відмічають, що для його подальшого розвитку важливу роль повинна зіграти держава. На даному етапі розвитку цього рівня пенсійної системи державні структури повинні створити такі умови, які могли б гарантувати учасникам недержавного пенсійного забезпечення захист їхніх пенсійних активів від різноманітних ризиків, які можуть проявлятися у нинішніх умовах. Це означає, що повинна бути сформована ефективна система державного нагляду у сфері недержавного пенсійного забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи / Верховна Рада України : закон від 08 липня 2011 р. № 3668-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3668-17/page5>.
2. Про пенсійне забезпечення / Верховна Рада України : закон від 05 листопада 1991 р. № 1788-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1788-12/page3>.
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування / Верховна Рада України : закон від 09 липня 2003 р. № 1058 – IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
4. Про недержавне пенсійне забезпечення / Верховна Рада України №1057 – IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Звіт про роботу Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг за 9 місяців 2011 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www/dfp.gov.ua>.
6. Базилевич В.Д. Державні фінанси: Навчальний посібник: Навчальне видання / В.Д. Базилевич, Л.О. Баластрик. – К.: Атіка, 2002. – 368 с.
7. Лондар С.Л. Перспективи розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні / С.Л. Лондар, Л.П. Лондар // Фінанси України. – 2011. – №9. – С. 45–58.
8. Науменкова С.В. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні / С.В. Науменкова. – К.: Знання, 2010. – с. 16. – (Бібліотека товариства «Знання». Серія «Економічна», 2010. №5–6).

Стаття надійшла до редакції 19.05.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"